

MESTNA OBČINA
KRANJ

Priprave mestnih občin na Misijo EU za podnebno nevtralna in pametna mesta

19. april 2022

CILJI MISIJE

- 1 zagotoviti vsaj 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030
- 2 zagotoviti, da bodo ta mesta delovala kot poskusna in inovacijska središča za vsa mesta v Evropi, ki bodo dosegla podnebno nevtralnost do leta 2050

NOV PRISTOP K URBANIM PODNEBNIM AKCIJAM

- inovativen proces, ki temelji na potrebah mest
- uvajanje sistemskih sprememb z raziskovalnimi in inovacijskimi ukrepi v različnih sektorjih
- upravljanje na več ravneh; lokalno, regionalno, nacionalno povezovanje in povezovanje na ravni EU
- podpora pri dostopu do financiranja projektov
- vključenost meščanov v načrtovanje in izvajanje misije

OVIRE MEST PRI URESNIČEVANJU CILJEV PN

- pomanjkanje kadra
- pomanjkanje tehničnega znanja
- regulativne ovire
- pomanjkanje finančnih sredstev za realizacijo naložb

PLATFORMA MISIJE

- s platformo že upravlja NetZeroCities konzorcij
- sooblikovanje Podnebnih pogodb z meščani, interesnimi skupinami in pristojnimi organi
- potrebam mest prilagojeni investicijski načrti – priprava projektov in nasveti za financiranje le-teh
- R&I piloti in predstavitveni projekti: objava razpisov za zbiranje predlogov za velike pilote v vodilnih mestih, ki se bodo pobratila z drugimi mesti in jih mentorirala

PODNEBNA POGODBA (CLIMATE CITY CONTRACT)

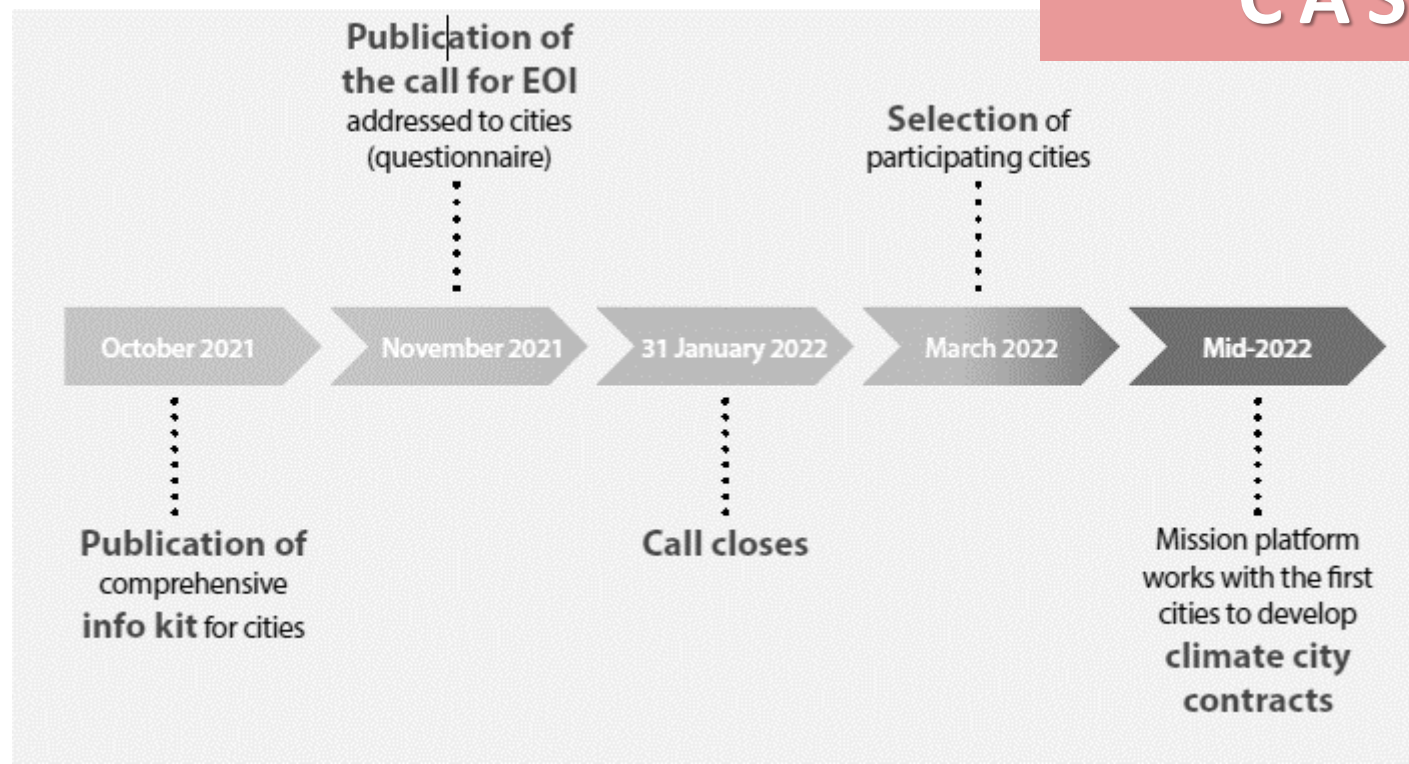

- vključuje investicijski načrt kako doseči podnebno nevtralnost - prilagojen individualnim potrebam mest, podprt s strani platforme misije
- vključenost v misijo za mesto ne pomeni pravne zaveze – podpiše se Memorandum o soglasju
- v oblikovanje pogodbe morajo biti vključeni nacionalni organi, interesne skupine na lokalni in regionalni ravni, vključno z meščani in lokalnimi gospodarskimi akterji
- mestna uprava se mora osredotočiti na inovativno „holistično“ upravljanje mesta, izvajanje investicijskega načrta, spremljanje in merjenje kazalnikov in učinkov
- pogodba je podpisana s strani župana, Evropske komisije

PREDNOSTI ZA MESTO

- prilagojeni nasveti glede na potrebe mesta pri uresničevanju ciljev PN
- dodatne možnosti sofinanciranja za mesta z oznako misije
- podpora mestu s strani nacionalnih organov (nacionalnih koordinacijskih središč)
- mreženje
- prepoznavnost mesta – povečanje interesa za vlagatelje in možnost sodelovanja s strokovnjaki s področja PN
- podpora mestom pri vključevanju meščanov v vlogi odločevalcev

ČASOVNICA

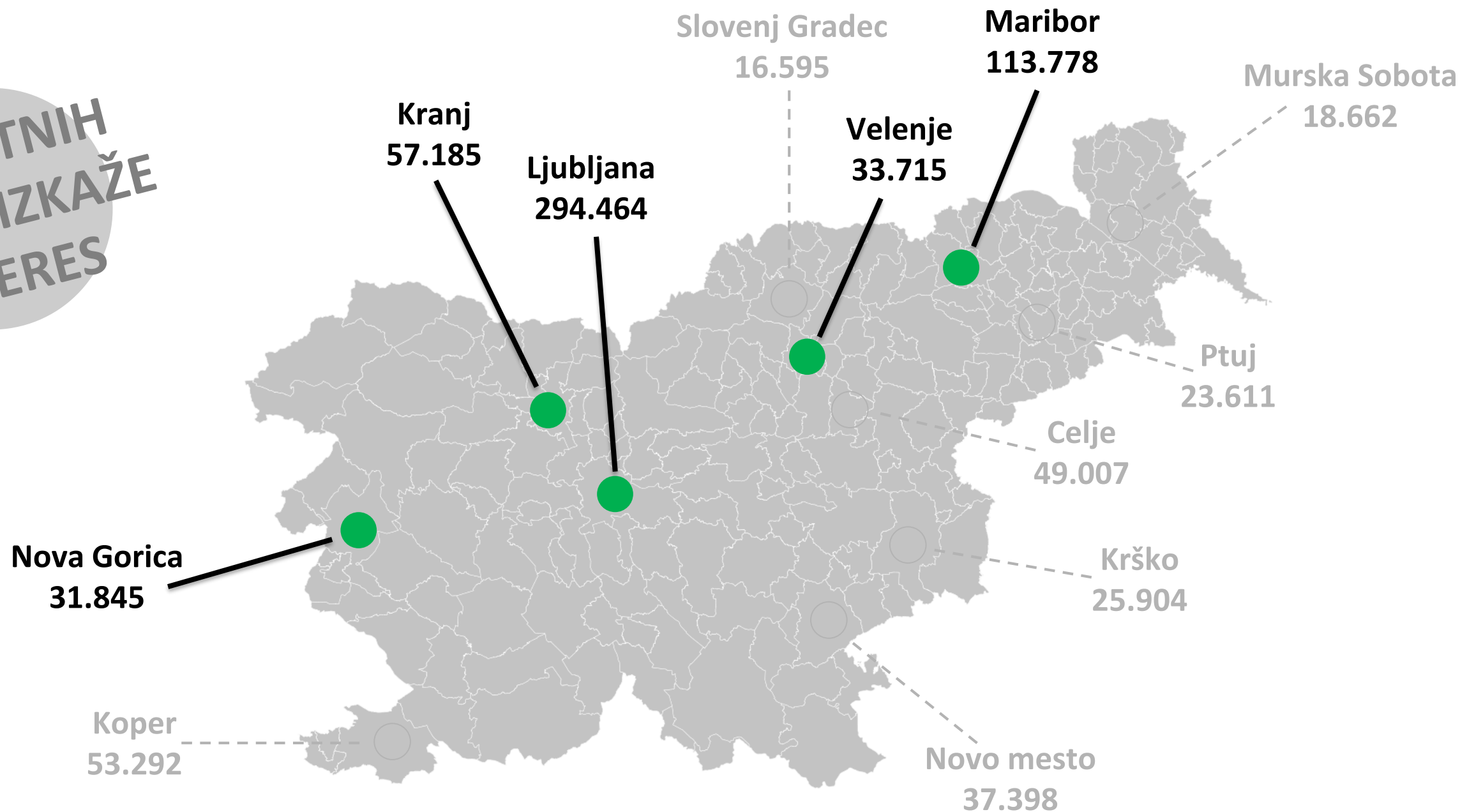

ZAČETEK SODELOVANJA MESTNIH OBČIN

- Dr. Romana Jordan, članica odbora Misije za Podnebno nevtralna in pametna mesta, Misijo predstavi na Posvetu o možnostih pridobivanja evropskih sredstev za mesta v naslednji finančni perspektivi, že 6. 2. 2020 na MOL (ZMOS skupaj s SBRA).
- V sodelovanju z dr. Jordanovo 20. in 27. 5. 2020 izvedeni videokonferenci o možnem sodelovanju v misiji (zainteresirane inštitucije in člani OEZMS).
- 22. 9. 2020 v Kranju nadaljevanje razprave glede sodelovanja slovenskih MO v Misiji EU, misijo še enkrat predstavi ga. Romana Jordan.
- Posamezna MO do 6. 10. 2020 sprejme odločitev glede vključitve v misijo.
- Interes izkaže 5 mestnih občin.

MESTNE OBČINE IZKAŽEJO INTERES ZA VKLJUČITEV V MISIJO

5 MESTNIH
OBČIN IZKAŽE
INTERES

MS TEAMS – PODNEBNA NEVTRALNOST

- Vzpostavitev skupine Podnebna nevtralnost v MS Teams.
- Vključitev lokalnih energetskega agencij posameznih MO v ekipo.
- Zbiranje gradiva na portalu MS Teams.
- Organizacija spletnih sestankov z ekipo.
- Deljenje izkušenj na poti k podnebni nevtralnosti mest.
- Udeležba na različnih webinarjih.
- Spremljanje EU portala Cities Mission.
- Priprava na izpolnjevanje vloge za izraz interesa.

IZPOLNJEVANJE VLOGE ZA IZRAZ INTERESA

- 19. januarja 2022 sestanek mestnih občin z direktorjem Misije g. Baldwinom.
- Rok za oddajo vloge za izraz interesa – 31. januar 2022.
- Elektronsko izpolnjevanje vloge.
- Vsaka mestna občina je izpolnila vlogo sama.
- Uspešno je vlogo oddalo vseh 5 mestnih občin, ki so se odločile pristopiti na pot k podnebni nevtralnosti do leta 2030.
- Odločitev Evropske komisije glede izbora pričakujemo v aprilu 2022.

The screenshot shows the 'Climate-Neutral and Smart Cities Mission Call for Expression of Interest' form. At the top, there is a checkbox to 'Save a backup on your local computer (disable if you are using a public/shared computer)'. The title 'Climate-Neutral and Smart Cities Mission Call for Expression of Interest' is prominently displayed. Below the title, a yellow box states 'Fields marked with * are mandatory.' A disclaimer box follows, stating that the European Commission is not responsible for the content of questionnaires created using the EUSurvey service. A 'Pages' section shows a progress bar with 9 steps: 'Welcome' (active), '1. Eligibility', '2. Additional information', '3. Current emissions', '4. Current policies', '5. Ambition for climate neutrality', '6. Partnerships', '7. Capital needs and investment strategies', '8. Governance', and '9. Barriers, risks and assistance needs'. The 'Welcome!' section contains text about the mission's aims: to deliver at least 100 European climate-neutral and smart cities by 2030, and to ensure these cities act as experimentation and innovation hubs. It also mentions that the mission offers ambitious European cities the opportunity to work and learn together to tackle the challenge of a lifetime. The form is designed to help accelerate the progress of Europe's most ambitious cities.

VLOGA DRŽAVE

- Mesta v Sloveniji za doseganje ciljev podnebne nevtralnosti potrebujejo pomoč države – s strani ZMOS poslan dopis predsedniku vlade.
- Pričakujemo vzpostavitev strokovne ekipe na državni ravni, ki bo usmerjala mesta na poti k podnebni nevtralnosti.
- Finančna in strokovna pomoč.

LJUBLJANA

- 2007 sprejeta razvojno in trajnostno naravnano vizija Ljubljane do leta 2025; namen krepi kakovost življenja za meščane in obiskovalce mesta.
- V viziji opredeljenih 93 konkretnih razvojnih projektov – že izvedeni oziroma v izvajanju.
- Izvedenih že več kot 2000 drugih projektov za izboljšanje kakovosti življenja.
- Naziv Zelena prestolnica Evrope 2016.
- Odločitev Ljubljane, da kandidira za vstop v Misijo 100 podnebno nevtrálnih mest do leta 2030, dokaj enostavna in skladna z usmeritvami mesta.

ZAPRTJE MESTNEGA SREDIŠČA ZA VES MOTORIZIRAN PROMET

Postopno zapiranje mestnega središča za ves motoriziran promet;

- Pešcem na voljo že več kot 10 ha površin – lokalno izboljšanje kakovosti zraka in hrupne obremenjenosti.
- Parkirišča preurejena v osrednje prireditvene in družabne prostore.
- Preureditev nabrežja Ljubljane – zgrajenih oziroma prenovljenih 13 mostov čez Ljubljanico.
- Znotraj območja vozijo električni kavalirji.

ENERGETSKA PRENOVA STAVB V LASTI MOL

Izvedba energetskih prenov občinskih stavb od leta 2013 naprej;

- Prenove objektov preko javnih razpisov in različnih finančnih spodbud, danes se prenove izvajajo po modelu javno-zasebnega partnerstva po principu energetskega pogodbeništva.
- V zadnjih letih po tem principu prenovljenih 59 javnih objektov, trenutno se izvaja tretji sklop prenov – 27 objektov.

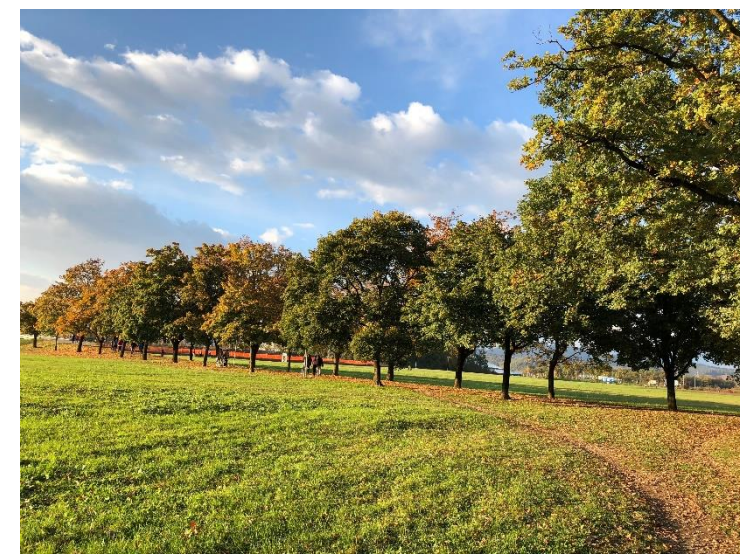
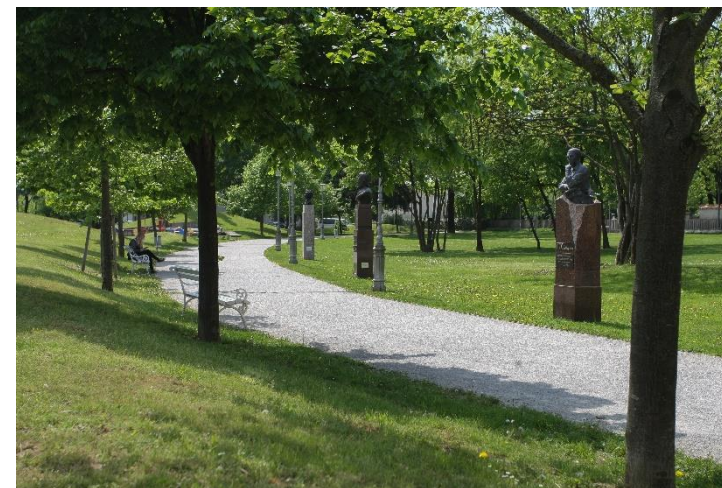

IZVEDENI PROJEKTI ZA DOSEGO CILJEV PN

OZELENJEVANJE MESTA

- 542 m² zelenih površin na prebivalca.
- V mestu na novo urejenih več kot 100. ha novih zelenih površin - postopno vzpostavljanje javnih sadovnjakov.
- Vsako leto cca. 500 novih dreves, samo letošnjo pomlad 280.
- 3 novi drevoredi.
- Že 3. leto zapored proglašeni za svetovno mesto dreves.
- 75 % celotne površine MOL je zelene, od tega je 20 % površin zavarovanih.

KLJUČNA PODROČJA OBČINE PRI IZVAJANJU UKREPOV PN

- Program dekarbonizacije MOL s proizvedeno toplotno in električno energijo.
- Zelena energija na strehah stavb MOL – postavitve sončnih elektrarn na objektih v lasti MOL.
- Energijska izraba Ljubljane in vzpostavitev krožne plovne poti.
- Ukrepi na področju trajnostne mobilnosti.
- Povečati samooskrbo s hrano.
- Izziv, kako v proces brezogljičenja spodbuditi zasebnike in druge deležnike.

VELENJE

- Velenje - industrijsko mesto - premogovništvo je dolini prineslo razvoj, po drugi strani pa povzročilo negativno vplivanje na/v ekologiji doline.
- V 90 letih 20. stoletja okolje v dolini zelo degradirano → vzpostavitev ekološkega gibanja in posledično proces ekološke sanacije.
- Velenje postane primer dobre prakse obnavljanja degradiranega okolja.
- Točka preloma – proces prestrukturiranja regije iz premogovniške v bolj zeleno.
- Napovedano zaprtje premogovnika v letu 2033 → Velenje mora poiskati nov način in vir za nadaljnji razvoj in rast mesta; v zelenih tehnologijah in novih delovnih mestih, trajnostnem razvoju turizma in okolja.
- Z zastavljenimi usmeritvami mesto zasleduje cilje misije in si želi ostati oz. postati ponovni primer dobre prakse na področju okoljske oz. podnebne nevtralnosti.

IZVEDENI PROJEKTI ZA DOSEGO CILJEV PN

VZPOSTAVITEV BREZPLAČNEGA JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA, IMENOVANEGA LOKALC

- Spodbujanje prebivalcev in obiskovalcev k spreminjanju potovalnih navad.

AVTOMATIZIRAN SISTEM IZPOSOJE KOLES

- Vključuje 16 izposojevalnih postajah v Velenju in 5 izposojevalnih postajah v Šoštanju.
- Uporaba storitev sistema Bicy je brezplačna
  - ob vsakoletni registraciji ali zamenjavi stare uporabniške kartice z novo, ki omogoča uporabo nadgrajenega sistema, se delno krijejo stroški vzdrževanja in registracije v višini 10 evrov.

IZGRADNJA KOLESARSKEGA OMREŽJA ZNOTRAJ VELENJA IN NAVEZAVA NA SOSEDNJE OBČINE

KLJUČNA PODROČJA OBČINE PRI IZVAJANJU UKREPOV PN

- Zamenjava fosilnega vira ogrevanja s kombinacijo več obnovljivih virov.
- Energetske sanacije.
- Sodobnejša cestna razsvetljava.
- Trajnostni turizem.
- Osveščanje prebivalcev.

NOVA GORICA

- Delovanje v smeri podnebne nevtralnosti je osnovno dejstvo, ki ga mesto sledi v razvojnem načrtovanju, kot tudi v rednem delovanju lokalne skupnosti.
- »Zelene« pristope želi Nova Gorica vnesti v vsa področja javnega in delovanja v zasebnem sektorju v pripravi na Evropsko prestolnico kulture EPK GO 2025.
- V sklopu gostovanja Evropske prestolnice kulture, bo mesto že lahko širši evropski skupnosti prikazalo prve rezultate in s tem tudi konkretno umestilo mestno občino v evropsko vizijo o podnebni nevtralnosti.
- Sodelovanje v Misiji Evropske unije za prvih 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest v Evropski uniji bo zagotovo pomemben strokoven doprinos na poti k zmanjševanju ogljičnega odtisa.

IZVEDENI PROJEKTI ZA DOSEGO CILJEV PN

ENERGETSKA PRENOVA STAVB V LASTI MO NOVA GORICA

NOVOGRADNJE PO PRINCIPU SKORAJ NIČ ENERGIJSKIH STAVB

AKCIJE OSVEŠČANJA UČINKOVITE RABE ENERGIJE IN RABE OBNOVLJIVIH VIROV

UKREPI NA PODROČJU UVAJANJA TRAJNOSTNIH OBLIK MOBILNOSTI

- sistem izposoje koles
- urejanje peš in kolesarskih poti, ...

KLJUČNA PODROČJA OBČINE PRI IZVAJANJU UKREPOV PN

- Ukrepi na javnem področju in ukrepi predvsem osveščanja med občani - vezano na možen prispevek posameznika k podnebni nevtralnosti, še posebej mladimi.
- V sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici in domačimi podjetji zasnovan Center zelenih tehnologij - center, kjer bi se dogajale inovacije na področju industrije na osnovi zelenih tehnologij.
- Zagotovitev infrastrukture, laboratorijev, prostorov, kjer bi se takšne dejavnosti lahko odvijale.
- Vzpostavitev dejavnosti, ki bi podpirale zlasti mala in srednja podjetja pri razvoju tehnologij za izdelke, ki bi bili konkurenčni na svetovni ravni.

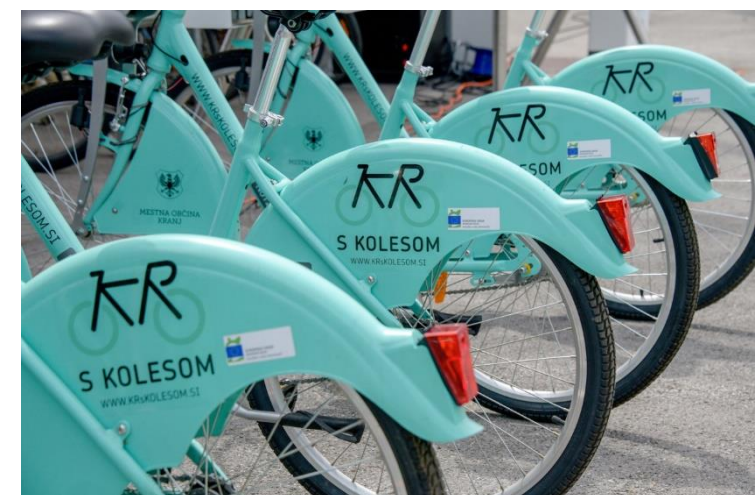
KRANJ

- Kranj je k misiji pristopil z željo, da pospeši trajnostni razvoj mesta s poudarkom na digitalizaciji, ozelenjevanju, iskanju alternativnih virov energije, krožnem gospodarstvu in trajnostni mobilnosti.
- Ključne strategije MO Kranj za doseganje PN:
  - Celostna prometna strategija
  - Trajnostna urbana strategija do leta 2030
  - Strategija digitalnega razvoja Pametnega mesta in skupnosti Kranj 2020-2023
  - SECAP, LEK MO Kranj
- Župan na 2. Forumu županov v Švici aprila 2022 predstavi primere dobrih praks Kranja, vezane na trajnost in pametne rešitve.
- V letu 2021 naziv najbolj e-mobilnostne mestne občine v Sloveniji.
- Kranj želi postati mesto priložnosti, trajnostno naravnano, napredno in živahno urbano središče Gorenjske.

TRAJNOSTNA MOBILNOST

- Uvajanje voznega parka z električnimi avtomobili za javno upravo in njene zavode.
- Postavljanje polnilnih postaj.
- Pridobivanje elektrike za polnjenje e-avtomobilov s pomočjo sončnih elektrarn nameščenih na strehah objektov v lasti občine.
- Od leta 2017 po mestnem jedru vozi električni minibus Kranvaj.
- Največji elektrificiran sistem za izposajo koles v državi KRsKOLESOM.
- Izgradnja kolesarskega omrežja in vzpostavitev Centra trajnostne mobilnosti.

IZVEDENI PROJEKTI ZA DOSEGO CILJEV PN

PAMETNA MLAKA

- Končna rešitev projekta omogoča zbiranje, prikazovanje in analizo podatkov iz pametnih števcov (elektrika, plin, voda), pametnih senzorjev za okolje in promet.
- Cilj projekta - z uporabnimi digitalnimi rešitvami v soseski dvigniti kakovost bivanja občanov.
- Konzorcijski projekt - podjetja k sodelovanju pristopila prostovoljno in tako vsa potrebna sredstva za pilotni projekt zagotovila kot del svojega razvojnega vložka.
- Po dokončni vzpostavitvi projekta se bodo podatki prikazovali na zaslonih mobilnikov in tablic občanov in pametni platformi Mestne občine Kranj.
- Digitalni dvojček - simulira sisteme delovanja soseske preko pametnih rešitev; spremljanje ažurnih podatkov oziroma stanja »v živo«, kar je prvi tovrstni primer v Sloveniji.

ENERGETSKA PRENOVA STAVB V LASTI MO KRANJ

Izvedba energetskih prenov občinskih stavb od leta 2000 naprej;

- MOK je leta 2000 pristopila k projektu pogodbenega financiranja ukrepov za učinkovito rabo energije v Sloveniji. Gre za prvi tovrsten projekt pri nas, ki je pomenil pomembno prelomnico v razvoju projektov energetskega pogodbeništva v državi, saj je kot primer dobre prakse postavil temelje za vse nadaljnje tovrstne projekte.
- Prek energetskega pogodbeništva je bilo v letih 2017 – 2019 celovito ali delno energetsko prenovljenih 22 objektov.
- Z omenjenim projektom je občina zmanjšala izpuste toplogrednih plinov za 1.321 ton letno, kar je količina, ki jo letno vsrka 65.000 dreves oz. 150 ha gozda.
- Pripravljena je nova faza energetske prenove stavb v lasti MO Kranj

KLJUČNA PODROČJA OBČINE PRI IZVAJANJU UKREPOV PN

- Digitalna preobrazba mesta.
- Ozelenjevanje mesta.
- Ukrepi na področju trajnostne mobilnosti.
- Vzpostavitev sončnih elektrarn na objektih v lasti MO Kranj in hranjenje energije.
- Polnilnica in hranjene vodika.
- Nadaljevanje projekta lokalne samooskrbe.
- Vzpostavitev krožnega gospodarstva.
- Vključevanje ključnih deležnikov na poti k podnebni nevtralnosti mesta.

HVALA ZA VAŠO POZORNOST.

